

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. Н. КАРАЗІНА

***Методичні рекомендації
для самостійної роботи аспірантів
за навчальною дисципліною
«Розвиток перекладознавчої думки в Україні»***

рівень вищої освіти	третій (освітньо-науковий)
галузь знань	03 Гуманітарні науки
спеціальність	035 Філологія
освітня програма	Філологія (германські мови, література зарубіжних країн та перекладознавство)
вид дисципліни	за вибором
факультет	іноземних мов

Методичні рекомендації схвалено на засіданні кафедри перекладознавства імені Миколи Лукаша “27” червня 2025 року, протокол № 17

Завідувач кафедри перекладознавства імені Миколи Лукаша

Олександр РЕБРІЙ

Методичні рекомендації погоджено науково-методичною комісією факультету іноземних мов “30” червня 2025 року № 7

Голова науково-методичної комісії факультету іноземних мов

Анна КОТОВА

Харків – 2025

Загальні положення щодо організації самостійної роботи здобувачів освіти. Самостійна робота здобувачів освіти є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних дисциплін, і регламентується «Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна» 2025 р.

Університет має забезпечувати для осіб, які навчаються, професійну підготовку на рівні кращих університетів світу, формування необхідних фахових і загальних компетентностей, зокрема: вміння самостійно навчатися і критично мислити.

Самостійна робота включає: опрацювання навчального матеріалу, виконання індивідуальних завдань, науково-дослідну роботу.

Навчальний час, відведений на самостійну роботу здобувача освіти денної та заочної форми навчання, регламентується навчальними планами та робочими навчальними планами.

Зміст самостійної роботи визначається робочою програмою навчальної дисципліни, методичними матеріалами, завданнями та вказівками науково-педагогічного працівника.

Методичні матеріали для самостійної роботи здобувачів освіти передбачають можливість проведення самоконтролю з боку здобувача. Для самостійної роботи рекомендується відповідна наукова та професійна література.

Контроль засвоєння навчального матеріалу дисципліни, віднесеного на самостійну роботу, є обов'язковим. Форми контролю визначаються робочою програмою навчальної дисципліни і включають виконання рефератів, есе або мультимодальних презентацій, винесення самостійно засвоєного матеріалу на підсумковий семестровий контроль (разом з матеріалом, що вивчався при проведенні аудиторних навчальних занять).

Зміст та організація самостійної роботи здобувачів вищої освіти за навчальною дисципліною «Розвиток перекладознавчої думки в Україні».

Відповідно до навчального плану, загальний обсяг навчальної дисципліни складає для денної та заочної форми освіти 3 кредити, тобто 90 годин.

Обсяг самостійної роботи для денної форми навчання складає 72 години

Розподіл годин для самостійної роботи по темах

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (д.ф.н.)	Кількість годин (з.ф.н.)
Тематичний блок 1			
Історія перекладу та перекладацької думки			
1	Переклад в Україні в XVIIV ст. - початок XX.	7	
2	Перекладачі та переклади «Розстріляного Відродження»	7	
3	Переклад в Україні з середини 1930-х до середини 1950.	7	
4	Український переклад кінця 1950-х – до 1991 років	7	
5	Історія перекладу в незалежній Україні: підсумки та перспективи	7	
Тематичний блок 2			
Переклад у XX-XXI сторіччях: як історія перекладу формує його теорію			
1	Зародження українського перекладознавства	7	
2	Розвиток перекладознавства у 1950-60-і роки.	7	
3	Українське перекладознавство 1970 та 1980-х років	7	
4	Історія перекладознавства в незалежній Україні	7	
5	Самостійна робота (реферат, мультимедійна презентація)	9	
	Усього	72	

Завдання для самостійної роботи

Здобувач самостійно обирає один з видів виконання самостійної роботи: письмовий (реферат) або змішаний усно-письмовий (мультимодальна презентація, озвучувана в аудиторії) відповідно тематики курсу.

Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин (д.ф.н.)
1	Опрацювання літератури за темою: Переклад в Україні в XIX ст.	7
2	Опрацювання літератури за темою: Перекладачі та переклади «Розстріляного Відродження». Критичне узагальнення перекладацьких течій.	7
3	Опрацювання літератури за темою: в Україні з середини 1930-х до середини 1950-х. Самостійний аналіз важливіших тенденцій	7
4	Опрацювання літератури за темою: Український переклад з кінця 1950-х до 1991 р. Самостійний аналіз найбільш вагомих творів	7
5	Опрацювання літератури за темою: Історія перекладу в незалежній Україні: підсумки та перспективи. Підсумування провідних перекладацьких здобутків і наукових течій	7
6	Опрацювання літератури за темою: Зародження українського перекладознавства.	7
7	Опрацювання літератури за темою: Розвиток перекладознавства у 1950-60-і роки. Самостійний аналіз найбільш вагомих творів	7
8	Опрацювання літератури за темою: Українське перекладознавство 1970 та 80-х років.	7
9	Опрацювання літератури за темою: Історія перекладознавства в незалежній Україні. Критичне узагальнення перекладацьких течій.	7
	Укладання реферату або представлення мультимедійної презентації	9
	Разом за 3й семестр	72

Критерії оцінювання видів самостійної роботи,

вільно обраних здобувачем: письмовий (реферат) або змішаний усно-письмовий (мультимодальна презентація, озвучувана в аудиторії)

Письмовий проект – реферат (обсяг – мінімум 10000 знаків) – відповідно до теми курсу, подається на платформу *Moodle* і оцінюється викладачем максимально у 32 бали (за умов самостійності та повноти висвітлення питання):

Аспект оцінювання письмового проекту	Кількість балів
Формулювання теми з урахуванням новітнього доробку науки	2
Структура роботи (наявність вступу, основної частини, висновків, списку літератури)	3
Формулювання у вступі актуальності, мети, об'єкта, предмета, завдань, матеріалу і методів дослідження	5
Повнота розкриття теми: аналіз, порівняння і критичне узагальнення, наукових підходів; знання наукової літератури, у т.ч. новітньої	7
Адекватність емпіричного матеріалу	5

Достовірність, логічність і аргументованість висновків	5
Оформлення тексту і списку літератури із дотриманням бібліографічних стандартів, визнаних МОН України	3
Академічна доброчесність і відсутність запозичень	2
Разом	32

АБО

Мультимедійна презентація (обсяг – мінімум 10 слайдів, поданих на платформу Moodle; усно – до 10 хвилин озвучування на занятті).

Максимально 30 балів:

Аспект оцінювання мультимедійної презентації	Кількість балів
Адекватність обсягів графічного/мультимедійного та усного складників	3
Структура презентації (вступ, основна частина, висновки, література)	5
Повнота розкриття теми: аналіз і критичне узагальнення, наукових підходів на базі наукової літератури, у т.ч. новітньої	7
Адекватність теоретичного підґрунтя, емпіричного матеріалу і методів	5
Оформлення презентації	5
Усна подача презентації	5
Академічна доброчесність і відсутність запозичень	2
Разом	32

Рекомендована література Основна література

- Енциклопедія перекладознавства: у 4 т. Т. 1: пер. з англ./ за ред. Іва Ґамб'є та Люка ван Дорслара ; за заг. ред.: О. А. Кальниченко, Л. М. Черноватого. Вінниця : Нова Книга, 2020. 584 с. (Серія UTTU Series).
- Енциклопедія перекладознавства : у 4 т. Т. 2 : пер. з англ./ за ред. Іва Ґамб'є та Люка ван Дорслара ; за заг. ред.: О. А. Кальниченко та Л. М. Черноватого. Вінниця : Нова Книга, 2020. 276 с.
- Енциклопедія перекладознавства: у 4 т. Т. 3 : пер. з англ./ за ред. Іва Ґамб'є та Люка ван Дорслара ; за заг. ред.: О. А. Кальниченко та Л. М. Черноватого. Вінниця : Нова Книга, 2021. 314 с. (Серія UTTU Series).
- Кальниченко О.А. Харківський університет і переклад: теорія, практика, особистості. *Сузір'я Інни Мельницької* : антологія / упоряд. та передмова О. А. Кальниченко ; ред. передмови та біографічна довідка Л. М. Черноватого. Вінниця : Нова Книга, 2013. С. 4–33.
- Москаленко М. Н. Тисячоліття: Переклад у державі слова. *Тисячоліття: Поетичний переклад України-Русі*. Київ: Дніпро, 1995. С. 5–38.
- Стріха М. Український переклад і перекладачі: між літературою і націєтворенням. Київ : Дух і Літера, 2020. 520 с.
- Шмігер Т. Історія українського перекладознавства = A History of Ukrainian translation studies : навч. посіб. / Т. Шмігер. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2021. 180 с.
- Djovčoš M., Hostová I., Kusá M., Perez E. (eds.). Translation Studies in Ukraine as an Integral Part of the European Context. Bratislava : VEDA, 2023.
- Kalnichenko O. History of Ukrainian Thinking on Translation (from the 1920s to the 1950s). *Going East: Discovering New and Alternative Traditions in Translation Studies* / Larisa Schippel and Cornelia Zwischenberger (eds.) (Transkulturalität – Translation – Transfer, Band 28). Berlin: Frank & Timme, 2017. P. 309–33.

Допоміжна література

- Джугастрянська Ю., Стріха М. Важлива пам'ятка з історії українського перекладознавства. *Новий Протей*. Вип. 1. Олександр Кальниченко (ред.). Вінниця : Нова Книга, 2015. С.133–135.
- Кальниченко О. А., Полякова Ю. Ю. Володимир Миколайович Державин. Про мистецтво перекладу: статті та рецензії 1927 – 1931 років. *Хрестоматія вибраних праць Володимира Державина з теорії та критики перекладу до курсу «Історія перекладу» для студентів, що навчаються за спеціальністю «Переклад»* / укл. Л. Черноватий і В. Карабан. Вінниця : Нова Книга, 2015. 296 с.
- Кальниченко О. А., Полякова Ю. Ю. Українська перекладознавча думка 1920-х – початку 1930-х років: хрестоматія вибр. пр. з перекладознавства до курсу «Історія перекладу» для студ., що навч. за спец. «Переклад». Вінниця : Нова книга, 2011. 503 с.
- Коломієць Л. В. Український художній переклад та перекладачі 1920 – 30-х років : матеріали до курсу «Історія перекладу» : навч. посіб. Київ : Київ. ун-т, 2013. 559 с.
- Коломієць Л. В., Москаленко М. Н. Опис художніх перекладів 1920–1930-х років. *Хист і глузд: теорія та практика перекладу*. Харків : Акта, 2011. С. 276–369.
- Коптілов В. В. Теорія і практика перекладу. Київ : Юніверс, 2002.
- Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад). Вінниця : Нова книга, 2000.
- Кочур Г. Література та переклад: Дослідження, рецензії, літературні портрети, інтерв'ю : [у 2-х т.] Київ : Смолоскип, 2008.
- Лукаш М. Прогресивна західноєвропейська література в перекладах на українську мову (Доповідь на нараді Спілки Радянських Письменників України в справі художніх перекладів 16–18 лютого 1956 року) [відновлено Б. Черняковим]. *Протей* / [редкол. О. Кальниченко (голова) та ін.]. Вип. 2. Харків: Вид-во НУА, 2009. С. 560–605.
- Новий Протей : навчально-методичні матеріали для студентів вищих навчальних закладів до курсів «Історія перекладу», «Історія українського перекладознавства», «Вступ до перекладознавства» та «Теорія перекладу» / гол. ред. О. Кальниченко. Вінниця : Нова Книга, 2015. Вип. 1.
- Українське перекладознавство ХХ сторіччя : бібліографія / ЛНУ імені Івана Франка, НТШ ; уклад Т. Шмігер ; [автори передм. : Р. Зорівчак, Т. Шмігер ; наук. ред. Р. Зорівчак]. Львів, 2013.
- Черноватий Л. М., Карабан В. І., Подміногін В. О., Кальниченко О. А., Радчук В. Д. Олександр Фінкель: забутий теоретик українського перекладознавства: [зб. вибр. пр.] Вінниця : Нова Кн., 2007. 438 с.
- Шмігер Т. В. Перекладознавчий аналіз – теоретичні та прикладні аспекти: давня українська література сучасними українською та англійською мовами. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2018. 510 с.
- Шмігер Т. Історія українського перекладознавства ХХ сторіччя. Київ : Смолоскип, 2009. 342 с.
- Kalnychenko O., Kolomiyets L. Translation in Ukraine during the Stalinism Period: Literary Translation Policies and Practices / O. Kalnychenko and L. Kolomiyets. *Translation Under Communism* / Ed. by Christopher Rundle, Anne Lange and Daniele Monticelli. Basingstoke : Palgrave Macmillan, 2022. P. 141–172.
- Kalnychenko O., Kamovnikova N. Teaching Translation: Academic Courses in 'Translation Theory and Practice' of the early 1930s. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов»*. Харків : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2020. Вип. 91. С. 147–155.
- Schippel L. Going East: Discovering New and Alternative Traditions in Translation Studies / ed. by Larisa Schippel, Cornelia Zwischenberger. Berlin : Frank & Timme, 2017. 535 p.

**Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції,
інше методичне забезпечення**

EBSCO Publishing – багатoproфільна база даних, яка нарахує понад 4600 журналів.
(Доступ з Інформаційного центру «Вікно в Америку», Центральна наукова бібліотека
ХНУ імені В.Н. Каразіна)

Додаткові інформаційні ресурси розташовані на сторінці кафедри перекладознавства імені
Миколи Лукаша ХНУ імені В. Н. Каразіна:
[http://foreign-languages.karazin.ua/ru/departments/english-translation-theory-and-practice/
library-4](http://foreign-languages.karazin.ua/ru/departments/english-translation-theory-and-practice/library-4).

RWS Group (2024). Trados Studio 2024 [Computer software]. Maidenhead, UK: Author.